

A Fővárosi Törvényszék a Jalsovszky Ügyvédi Iroda (eljáró ügyvéd: dr. Jalsovszky Pál, 1124 Budapest, Csörsz u. 41. sz.) által képviselt Euler Hermes SA Magyarországi Fióktelepe (székhely: 1139 Budapest, Váci út 99. sz.) felperesnek a dr. Tokaji Fruzsina kamarai jogtanácsos által képviselt Nemzeti Adó- és Vámhivatal Fellebbviteli Igazgatósága (1134 Budapest, Dózsa György út 128-132. sz.) alperes ellen adóügyben hozott közigazgatási jogvita (határozatszám: 4317300283) elbírálása iránti közigazgatási perében meghozta a következő

V É G Z É S T:

A bíróság a per tárgyalását felfüggeszti és az Európai Unió Bíróságának előzetes döntéshozatali eljárását kezdeményezi az alábbi kérdésben:

Ellentétes-e az arányosság, az adósemlegesség és a tényleges érvényesülés alapelvével – különösen arra tekintettel, hogy a tagállam nem szedhet be Héa címén magasabb összeget annál, mint amit a termékértékesítő, szolgáltatásnyújtó az adott teljesítésért ténylegesen megkapott –, továbbá a Héa-irányelv 135. cikk (1) bekezdés a) pontjában biztosított adómentességgel – különös figyelemmel e tevékenység egyetlen egységet képező adómentes ügyletkénti kezelésének követelményére, utalva a C-242/08. számú Swiss Re ügy főtanácsnoki indítványának 35., 37., 53. pontjában kifejtett alapelvekre – valamint a tőke és a szolgáltatások belső piaci szabad áramlása biztosításának követelményével az a tagállami gyakorlat, amely a Héa -irányelv 90. cikk (1) bekezdésében szabályozott, végleges nemfizetés esetén alkalmazandó adóalap-csökkentést nem alkalmazza olyan biztosító esetében, amely kereskedelmi áruhitel biztosítás keretében az adóalapra és az arra eső héa összegére is kártérítést fizetett a biztosítottnak a biztosítási esemény (a biztosított vevőjének nem fizetése) bekövetkeztekor, amelynek eredményeképpen a biztosítási szerződés értelmében a biztosítóra szállt át a követelés, valamint az annak érvényesítésével összefüggő valamennyi jog, olyan együttesen felmerülő körülmények között, hogy

- (i) a szóban forgó követelések behajthatatlanná válásának időpontjában a nemzeti szabályozás egyáltalán nem tette lehetővé a behajthatatlan követelés címén történő adóalap-csökkentést, továbbá
- (ii) amikor e tilalom közösségi jogba ütközése nyilvánvalóvá vált, akkor és azóta folyamatosan a nemzeti tételes jog kategorikusan kizárja az eredeti termékértékesítés teljesítőt (a biztosítottat) a behajthatatlan követelés miatti héa visszatérítéséből amiatt, mert annak összege neki a biztosítótól megtért, továbbá
- (iii) a biztosító igazolni tudja, hogy az adós felé fennálló követelése véglegesen behajthatatlanná vált.

A végzéssel szemben fellebbezésnek nincs helye.

INDOKOLÁS

I. Az ügy alapjául szolgáló tényállás

- [1] Felperes biztosítási tevékenységgel foglalkozik és a biztosítási termékének lényege, hogy kereskedelmi hitelbiztosítási szerződése keretében arra vállal kötelezettséget, hogyha az ügyfele vevője nem fizet, akkor az adott követelésre kártalanítást fizet az ügyfél részére. A kártalanítás mértéke általában a ki nem egyenlített követelés áfával növelt értékének 90 %-a volt. A szerződés értelmében a kártalanítással egyidejűleg felperesre átszállt a követelésbiztosítás értékének a megfelelő része és az azzal kapcsolatos valamennyi, eredetileg a biztosítottat megillető jog. A szerződés életbelépését követően két lehetőség merült fel: vagy felperes, mint teljes jogú hitelező, a saját nevében adta be az adós ellen a felszámolási eljárás megindítására vonatkozó kérelmet, vagy a már megindult felszámolási eljárásban jelentette be hitelezői igényét saját nevében. Ennek következtében az áfa tényleges terhét, amit a felperesi ügyfelek korábban a költségvetésbe befizettek, de a vevőjükre sikertelenül hártottak át felperes viselte.
- [2] Felperes a 2019. október 24.-én kelt C-292/19. sz. Porr Építési Kft. kontra Nemzeti Adó- és Vámhivatal Fellebbviteli Igazgatósága ügyében hozott Európai Unió Bíróságának végzésére alapítottnan 2019. december 31.-én behajthatatlan követeléshez kapcsolódó adóvisszatérítési kérelmet nyújtott be az adóhatósághoz az Art. 196. §-a alapján a 2014. január 1-jét követően kifizetett biztosítási összegekben foglalt 2013. december 1-jét követő teljesítési időpontú számlákban felszámított, összesen 225.855.154.- Ft és 128.240,44 euró általános forgalmi adó visszatérítésére. A felperesi kérelem a behajthatatlan követeléshez kapcsolódóan a mellékletében feltüntetett általános forgalmi adó visszatérítését elsődlegesen az Art. 65. § (1) bekezdése alapján alkalmazandó 209. § (1) bekezdése szerint az esedékesség időpontjában érvényes jegybanki alapkamat 5 százalékponttal növelt értékének 365-öd részével megegyező összegű késedelmi kamat, másodlagosan az Art. 196. § (6) bekezdése alapján a jegybanki alapkamattal azonos mértékű késedelmi kamat megállapítását és kiutalását kérte. A kérelem folytán indult eljárásban felperes becsatolta azokat a dokumentumokat, amelyek az érintett követelés összegét és azok végleges behajthatatlanná válását igazolják.
- A felperes kérelmét a kereskedelmi hitelbiztosítási tevékenységével kapcsolatban terjesztette elő arra alapozva, hogy e biztosítási termékük keretében 2014. január elsejét követően általános fogalmi adót is tartalmazó összegben fizették ki a biztosítási összeget olyan követelések alapján, amelyek véglegesen behajthatatlanná váltak. Ezeket az összegeket az adóköteles termékértékesítést, szolgáltatásnyújtást 2013. december 1-jét követően teljesítő adóalany biztosítottainak fizette ki. A Porr végzésre hivatkozással kérelmükben részletesen kifejtették, hogy az Áfa törvénynek az adóalap utólagos korrekciójára vonatkozó 77. §-ban írt rendelkezései 2020. január elseje előtt nem tették lehetővé az áfa alapjának utólagos csökkentését a nyújtott szolgáltatások, értékesített termékek ellenértékének teljes vagy részleges meg nem fizetése csctén még abban az esetben sem, amikor a követelés véglegesen behajthatatlanná vált. Erre tekintettel az EUB következetes jogértelmezésére hivatkozással a normakollízió állapítható meg a magyar szabályozás és a Héa-irányelv 90. cikke között. Hivatkozott a C-330/95. sz. Goldsmith (Jewellers) Ltd. kontra Commissioners of Customs & Excise ügyre; a C-337/13. sz. Almos Agrárkülkereskedelmi Kft. kontra Nemzeti Adó- és Vámhivatal Közép-magyarországi Regionális Adófőigazgatósága közötti ügyre; a C-404/16. sz. Lombard Ingatlan Lízing Zrt. kontra Nemzeti Adó- és Vámhivatal Fellebbviteli Igazgatósága ügyére; C-246/16. sz. Enzo di Maura kontra Agenzia delle Entrate – Direzione

Provinciale di Siracusa ügyre; C-396/16. sz. T-2. d.o.o. kontra Republika Slovenija ügyre és a Porr-végzésekre.

- [3] A felperes kérelmére indult adóhatósági eljárásban a Nemzeti Adó- és Vámhivatal Észak-budapesti Adó- és Vámigazgatósága (elsőfokú adóhatóság) 2020. január 29.-én kelt 4326355807. sz. határozatával felperes kérelmét elutasította. A felperesi kérelemnek az érintett követelések behajthatatlanságára vonatkozó állítását érdemben nem vizsgálta, azokkal kapcsolatban hiánypótlási felhívást sem bocsájtott ki, döntését arra alapította, hogy a behajthatatlan követelések alapjául szolgáló ügyleteket nem felperes teljesítette.
- [4] Az elsőfokú adóhatóság döntését arra alapozta, hogy az EUB Porr-ügyben hozott döntése alapján a behajthatatlan követelésekhez kapcsolódóan azon adóalany élhet az adóalap csökkentésének a lehetőségével, aki a behajthatatlan követelések alapját képező, általa teljesített termékértékesítések, nyújtott szolgáltatások tekintetében korábban, mint bevallásra és adófizetésre kötelezett adóalany, bevallási és adófizetési kötelezettségének eleget tett, és ezért részére az általa bevallott és a költségvetés részére megfizetett adó - adóalap-csökkentés eredményeképpen - visszajár. Tekintettel arra, hogy a felperest a kérelemmel érintett követelések alapját képező termékértékesítések, nyújtott szolgáltatások tekintetében sem bevallási, sem adófizetési kötelezettség nem terhelte, nem élhet az adóalap csökkentésének lehetőségével.
- [5] Az elsőfokú határozattal szemben felperes fellebbezést nyújtott be, amely fellebbezés eredményeképpen alperes 2020. április 15.-én kelt 4317300283. sz. határozatával az elsőfokú határozatot helybenhagyta. A felperesi érveléssel szemben többek között megállapította, hogy az Air. 12. §-ában szabályozott jogutódlás mind polgárjogi, mind adójogi oldalról általános jogutódlást feltételez, a biztosítási szerződés jogosulti oldalán bekövetkező alanyváltozás pedig polgári jogilag egyfajta különös jogutódlás, mely ily módon adójogi szempontból nem jelent jogutódlást. Az EUB felperes által hivatkozott Polski Trawertyn- ügyben hozott ítélete az adójogi jogutódlás kérdését nem érintette. Hangsúlyozta alperes, hogy a felperesi érveléssel szemben jelen ügyben nem valamely alakszerűségi feltétel hiányáról, hanem az adóvisszatérítési jog érvényesítéséhez előírt alapvető anyagi jogi feltétel hiányáról van szó. Felperes azon ügyleteknek, melyek után adóalapcsökkentést és az ebből származó visszatérítési igényt kíván gyakorolni, nem volt alanya. Az alperes hangsúlyozta, hogy mivel nem felperes volt a fizetendő adó kötelezettje, így az adóalapjának csökkentése az ő vonatkozásában nem értelmezhető, fogalmilag kizárt.

II. A felek közötti jogvita

- [6] A felperes keresetlevelet nyújtott be, amelyben az alperesi határozat bírósági felülvizsgálatát kérte elsődlegesen, a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (továbbiakban: Kp.) 38 § (1) bekezdés a) pontja és 89. § (1) bekezdés a) pontja, valamint 90. § (1) bekezdése alapján a közlésre visszamenőleges hatállyal történő megváltoztatását oly módon, hogy a felperes adóvisszatérítési kérelmét és kamatkiutalás iránti kérelmét a bíróság fogadja el. Másodlagosan kérte a másodfokú határozatnak az elsőfokú határozatra is kiterjedően a Kp. 38. § (1) bekezdés a) pontja és 92. § (1) bekezdése alapján a megsemmisítését és az adóhatóság új eljárás lefolytatására utasítását. Álláspontja szerint az adóhatóság mind a közös hozzáadottérték-adó rendszert, mind a jogutódlás szabályait rosszul értelmezi, emiatt téves következtetésre jutott. Álláspontja szerint az alperes sem vitatta, hogy a magyar áfa-rendszer

ellentétes volt a közösségi joggal amiatt, mert egyáltalán nem tette lehetővé a behajthatatlan követelésekre jutó áfa visszatérítését. Ezt a helyzetet a Porr-végzés nyomán mindenképpen rendezni kell. Álláspontja szerint a felperes és ügyfelek közötti szerződés eredményeképpen a felperes jogosultságát a behajthatatlan követelésre eső áfa visszatérítése tekintetében jogsértő módon tagadta meg az adóhatóság. Ezzel megsértette az Európai Unió joganyagát. Álláspontja szerint az ügyfelei jogutódjaként jogosult volt érvényesíteni az áfavisszatérítési igényt, ugyanis a biztosítási szerződés alapján az ügyfelek polgári jogi jogutódjává vált. Az áfavisszatérítési joga a közösségi jog alapján is az adósemlegesség elvére figyelemmel megillette. A biztosítási jogviszony elemeinek eltérő adómentességi adókötelezettségi megítélését eredményező mesterséges szétválasztása az adóhatósági jogértelmezés szerint sérti a közösségi jog előírásai és az EUB ítélkezési gyakorlatát. Az áfa összeg tényleges hátrányt jelent felperes számára, torzíja a versenyt és tiltott megkülönböztetést is okozott.

- [7] Alperes védiratában a kereset elutasítását kérte és perköltséget igényelt. Álláspontja szerint mind a közösségi jogi, mind a hazai szabályozás alapján egyértelműen megállapítható, hogy a biztosító, aki kereskedelmi hitelbiztosítás keretében a vevő nemfizetése esetén, összegét tekintve részben az áfát is tartalmazó kártérítést fizet a biztosítottnak, nem jogosult a HÉA irányelv 90. cikk (1) bekezdésében szabályozott, végleges nemfizetés esetén alkalmazandó adóalapcsökkentési lehetőséggel élni. Előadta, hogy a Porr-végzés értelmében a tagállamoknak lehetővé kell tenniük az áfa alapjának csökkentését, ha az adóalany bizonyítani tudja, hogy az adósággal szemben fennálló követelése véglegesen behajthatóvá vált. Az Art. 196. § szerint a visszatérítési igény azt az adóalanyt illeti meg, akinek az adósával szemben fennálló követelése vált véglegesen behajthatóvá. A követelés behajthatatlanságára tekintettel keletkező adóalapcsökkentési lehetőség, így az Art. 196. § szerinti adóvisszatérítési igény, önmagában fogalmilag is azt feltételezi, hogy a kérelmező személyében egy olyan adóalanyról van szó, akit a behajthatatlan követelések alapját képező, általa teljesített termékértékesítések, nyújtott szolgáltatások tekintetében korábban bevallási és adófizetési kötelezettség terhelt. A tárgyi ügyben ugyanakkor megállapítható, hogy a kérelemben érintett követelések alapjául szolgáló ügyletek tekintetében az adó alanyának nem a felperes, hanem az egyes, vele szerződéses jogviszonyban álló biztosítottak minősülnek. A felperest tehát a kérelmével érintett ügyletek kapcsán korábban nem terhelte bevallási és adófizetési kötelezettség, a felperesnek később, az általa kötött biztosítási ügyletek kapcsán a biztosítottak felé keletkezett kártérítési kötelezettsége, amikor is nem áfát, hanem biztosítási összeget fizetett a biztosítottak felé. Álláspontja szerint felperest nemcsak, hogy közvetlenül, de még csak közvetve sem terhelte adófizetési kötelezettség azáltal, hogy a bruttó – azaz az áfát is tartalmazó – ellenérték alapján számolja ki a biztosított felé fizetendő kártérítés összegét. A biztosítási szerződés alapján a szerződésben foglalt esedékesség szerint a szerződők biztosítási díjat fizetnek a biztosítónak, mely díjnak az összegét a biztosító az általa vállalt kockázat alapján annak arányában állapítja meg. A biztosító -ahogyan azt felperes is kifejtette-, a biztosítási összeg keretében általában nem is az eredeti követelés teljes, áfát is tartalmazó összegét fizeti meg a biztosítottak felé. Álláspontja szerint a biztosítási szolgáltatást nyújtó felperes áfavisszatérítési kérelmének teljesítése az adott eset nem éppen az adóvisszatérítésre jogosulttá váló biztosítótársaság jogalap nélküli gazdagodását eredményezné. Felperes alperesi álláspont szerint a jogintézmény céljával ellentétesen egyfajta kártérítésként tekint az adóvisszatérítésre. Felperes érvelésének másik kiinduló alapja is hibás (HÉA irányelv 73. cikk), ugyanis felperes a kérelembel érintett ügyleteknek nem volt az alanya, adóalanyi minőség hiányából pedig áfafizetési kötelezettség sem terhelt, így az adóalapjának csökkentése az ő vonatkozásában nem értelmezhető, fogalmilag kizárt.

Felperesnek az adójogi jogviszonyra vonatkozó, jogutódlás tárgyában kifejtettek sem megalapozottak. Álláspontja szerint Magyarországon biztosított az uniós szabályok és alapelvek tényleges és közvetlen érvényesülése és a felperesi indítványra adandó válasz a közösségi jogból is egyértelműen levezethető volt, így a kereset elutasítása mellett ellenezte az Európai Unió Bíróságához való fordulását.

III. Az irányadó Uniós jog

[8] A Tanács 2006. november 28.-i, a közös hozzáadottértékadó-rendszerről kiadott 2006/112/EK. tanácsi irányelve (Héa-irányelv)

• 73. cikke kimondja:

A 74–77. cikkben foglaltaktól eltérő termékértékesítés és szolgáltatásnyújtás esetén az adóalap tartalmaz mindent, ami azon teljesítés ellenértékét képezi, amelyet ezért az ügyletért a vevőtől, a szolgáltatás megrendelőjétől vagy harmadik személytől az eladó vagy a szolgáltatás nyújtója kap, vagy amelyet e személyeknek kapniuk kell, beleértve az ezen értékesítés árát közvetlenül befolyásoló támogatásokat.

• 90. cikke szerint:

(1) Elállás, a teljesítés meghíúsulása, teljes vagy részleges nemfizetés, illetve az értékesítés bekövetkezte utáni árendedmény esetén az adóalapot a tagállamok által meghatározott feltételek szerint megfelelő mértékben csökkenteni kell.

(2) A tagállamok a teljes vagy részleges nemfizetés esetén eltérhetnek az (1) bekezdéstől.

• 135. cikke értelmében:

(1) A tagállamok mentesítik az adó alól a következő ügyleteket:

a) a biztosítási és viszontbiztosítási ügyletek, beleértve az ehhez tartozó biztosítási ügynöki és képviselői szolgáltatásokat;

b) hitelnyújtás és -közvetítés, valamint a hiteleknek a hitelező által történő kezelése;

c) hitelgarancia, kezesség, valamint más biztosíték és garancia közvetítése vagy átvétele, valamint a hitelgaranciának a hitelt nyújtó által történő kezelése;

d) azon ügyletek, beleértve a közvetítést is, amelyek betétre, folyószámlára, fizetésre, átutalásra, követelésre, csekkre és egyéb átruházható értékpapírra vonatkoznak, kivéve a követelésbehajtást;

e) azon ügyletek, beleértve a közvetítést is, amelyek törvényes fizetőeszközként szolgáló devizára, bankjegyre és érmére vonatkoznak, az érme- és bankjeggyűjtemények, azaz a szokásosan törvényes fizetőeszközként nem használt, illetve numizmatikai értékű, aranyból, ezüstből vagy más fémből készült érmék, valamint bankjegyek kivételével;

f) azon ügyletek, beleértve a közvetítést is – kivéve a kezelést és a letéti kezelést –, amelyek részvényekre, gazdasági társaságokban vagy egyesületekben való részesedésre, kötvényekre vagy egyéb értékpapírokra vonatkoznak, az áruk feletti rendelkezési jogot megtestesítő értékpapírok, valamint a 15. cikk (2) bekezdésében említett jogok, illetve értékpapírok kivételével;

g) a tagállamok által meghatározott befektetési alapok kezelése;

- h) az egyes tagállamok területén belüli postai szolgáltatásra szolgáló postabélyegeknél, valamint illetékbélyegeknél és egyéb hasonló bélyegeknél a rajtuk feltüntetett értéken történő értékesítése;
- i) fogadások, sorsolások játékok és egyéb szerencsejátékok a tagállam által megállapított feltételekre és korlátozásokra is figyelemmel;
- j) épület vagy épületrész, és a hozzá tartozó telek értékesítése, a 12. cikk (1) bekezdésének a) pontjában említettek kivételével;
- k) beépítetlen földterület értékesítése, a 12. cikk (1) bekezdésének b) pontjában említett építési telkek kivételével;
- l) az ingatlanok bérbe- és haszonbérbeadása.

(2) Az alábbi ügyletekre nem vonatkozik az (1) bekezdés l) pontjában említett adómentesség:

- a) a tagállamok jogszabályaiban meghatározott szállásadás a szállodaiiparban vagy hasonló ágazatokban, beleértve a nyári táborokat vagy a kempingeket;
- b) közlekedési eszközök parkolására szolgáló helyek bérbeadása;
- c) tartósan beépített berendezések és gépek bérbeadása;
- d) székek bérbeadása.

A tagállamok az (1) bekezdés l) pontjában említett adómentesség alkalmazási körére vonatkozóan további kivételeket írhatnak elő.

[9] A HÉA-irányelv arányosság, adósemlegesség, és a tényleges érvényesülés alapelvei.

IV. Az irányadó magyar jog

[10] Az adózás rendjéről szóló 2017. évi CL. törvény (továbbiakban: Art.) Art. 196. § (1) bekezdése szerint, ha az Alkotmánybíróság, a Kúria, illetve az Európai Unió Bírósága az adófizetési kötelezettséget előíró jogszabály Alaptörvény-ellenességét, önkormányzati rendelet esetén más jogszabályba ütközését, illetve az Európai Unió általános hatályú, közvetlen alkalmazandó jogi aktusába ütközését a döntés kihirdetéséhez képest visszamenőleges hatállyal állapítja meg, a döntés alapján az adózónak visszatérítési igénye keletkezik, az elsőfokú adóhatóság az adózó kérelmére a visszatérítést a döntésben foglalt eltérésekkel e paragrafus rendelkezései szerint teljesíti.

- (3) A kérelemben az adózó adóhatósági azonosításához szükséges adatokon túl meg kell jelölni a kérelem előterjesztéséig teljesített, visszatéríteni kért adót és azt a végrehajtható okiratot, amelyen az adó befizetése alapult, utalni kell az Alkotmánybíróságra, a Kúria, illetve az Európai Unió Bírósága döntésére, továbbá nyilatkozni kell arról, hogy
 - a) az adózó a visszatéríteni kért adót a kérelem előterjesztéséig más személyre nem hárította át
 - b) hatósági vagy bírósági eljárás alapján a kérelem előterjesztéséig az adó visszatérítésére sem az adózó, sem más személy részére nem került sor, és ilyen eljárás a kérelem előterjesztésekor nincs folyamatban vagy az adózó az eljárás megszűnését a kérelem előterjesztésétől számított kilencven napon belül az adóhatóságnál igazolja.
- (4) Ha a (3) bekezdés a) és b) pontjában foglalt egyéb feltételek nem teljesülnek, az adóhatóság a kérelmet határozattal utasítja el. A végrehajtható okiratban foglaltakkal kapcsolatban az adóhatóság a kérelem benyújtásától az eljárás végleges befejezéséig és a visszatérítést elrendelő határozat esetén a véglegessé válást követően – e határozat

végleges megsemmisítéséig, hatályon kívül helyezéséig - végrehajtási cselekményt nem fogantatosít

- [11] Az általános forgalmiadóról szóló 2007. évi CXXVII. törvény (továbbiakban: Áfa törvény) 5. §-a szerint az áfa tekintetében adóalany az a jogképes személy vagy szervezet, amely a saját neve alatt gazdasági tevékenységet folytat, tekintet nélkül annak helyére, céljára és eredményére.
- [12] Az Áfa törvény 55. §-a kimondja, hogy:
- (1) Az adófizetési kötelezettséget annak a ténynek a bekövetkezése keletkezteti, amellyel az adóztatandó ügylet tényállásszerűen megvalósul (a továbbiakban: teljesítés)
 - (2) Az (1) bekezdéshez fűződő joghatás beáll abban az esetben is, ha teljesítés hiánya ellenére számlakibocsátás történik. A joghatás a számlán a termék értékesítőjeként, szolgáltatás nyújtójaként szereplő személyre, szervezetre áll be, kivéve, ha kétséget kizáróan bizonyítja, hogy
 - a) a számlakibocsátás ellenére teljesítés nem történt, vagy
 - b) teljesítés történt ugyan, de azt más teljesítette,
és ezzel egyidejűleg a kibocsátott számla érvénytelenítéséről is haladéktalanul gondoskodik, illetőleg – nevében, de más által kiállított számla esetében – az a) vagy b) pontban meghatározottak fennállásáról haladéktalanul értesíti a számlán a termék beszerzőjeként, szolgáltatás igénybevevőjeként szereplő személyt, szervezetet.

Az Áfa törvény 56. §-a kimondja:

A fizetendő adót – ha e törvény másként nem rendelkezik – a teljesítéskor kell megállapítani.

- [13] Az Áfa tv. 77. § (7) bekezdése kimondja: Különös tekintettel a rendeltetésszerű joggyakorlás elvére, az adó alapja utólag csökkenthető a behajthatatlan követeléseként elszámolt ellenérték egészének vagy részének adót nem tartalmazó összegével a következő feltételek együttes teljesülése esetén:
- a) az adóalany és a termék beszerzője, szolgáltatás igénybevevője független felek,
 - b) az adóalany a termék beszerzőjét, szolgáltatás igénybevevőjét a (8) bekezdésben meghatározottak szerint előzetesen írásban értesíti, kivéve, ha a termék beszerzője, szolgáltatás igénybevevője jogutód nélkül megszűnt,
 - c) az adóalany nem áll csőd-, felszámolási, vagy kényszertörlési eljárás hatálya alatt a behajthatatlan követeléssel érintett bevallás benyújtásának időpontjában,
 - d) a termék beszerzője, szolgáltatás igénybevevője nem áll csőd-, felszámolási, vagy kényszertörlési eljárás hatálya alatt a behajthatatlan követeléseként történő elszámolás alapjául szolgáló termékértékesítés, szolgáltatásnyújtás teljesítésének időpontjában,
 - e) a termék beszerzője, szolgáltatás igénybevevője nem szerepel a nagy összegű adóhiánnyal vagy a nagy összegű adó tartozással rendelkezők adóhatóság holnapjáról lekérdezhető adatbázisában a behajthatatlan követeléseként történő elszámolás alapjául szolgáló termékértékesítés, szolgáltatásnyújtás teljesítésének időpontjában és az azt megelőző egy évben,
 - f) a termék beszerzőjének, szolgáltatás igénybevevőjének adószáma a behajthatatlan követeléseként történő elszámolás alapjául szolgáló termékértékesítés, szolgáltatásnyújtás teljesítésének időpontjában nincs törölve,

- g) az állami adó- és vámhatóság a behajthatatlan követelésként történő elszámolás alapjául szolgáló termékértékesítés, szolgáltatásnyújtás teljesítésének időpontjáig nem adott tájékoztatást az adóalany részére a terméket beszerző, szolgáltatást igénybevevő adókötelezettsége teljesítésének megkerüléséről,
- h) a behajthatatlan követelésként történő elszámolás alapjául szolgáló termékértékesítés, szolgáltatásnyújtás ellenértéke megtérítésének esedékessége óta legalább egy év eltelt, és
- i) a behajthatatlan követelésként történő elszámolás alapjául szolgáló termékértékesítés, szolgáltatásnyújtás ellenértéke más módon nem térült vagy térül meg.

[14] Az adóigazgatási rendtartásról szóló 2017. évi CLI. törvény (továbbiakban: Air) 12. §-a szerint:

- (1) Törvény eltérő rendelkezése hiányában az adózó polgári jog szabályai szerinti jogutódját illetik mindazon jogok, amelyek a jogelődot megillették, továbbá terhelik a jogelőd által nem teljesített kötelezettségek a jogutódlással szerzett vagyonnal arányosan. Több jogutód esetén a jogelőd kötelezettségeit a jogutódok vagyonarányosan teljesítik, teljesítés hiányában pedig a jogelőd tartozásáért egyetemlegesen felelnek, a költségvetési támogatásra – eltérő megállapodás hiányában – vagyonarányosan jogosultak.
- (2) Az adóhatóság a jogutódnál a jogutódlást megelőző időszakra vonatkozó törvényi feltételek fennállásának vizsgálatát a jogelőd adózói előéletére is kiterjedően, a jogelőd magatartását is értékelve végzi.
- (3) Az (2) és (2) bekezdés rendelkezéseit az egyéni vállalkozói tevékenység egyszemélyes gazdasági társasági formában történő tovább folytatása esetén is alkalmazni kell.

V. Az előzetes döntéshozatali eljárást szükségessé tevő indokok

[15] A bíróság álláspontja szerint a magyar jog és az arra épülő adóhatósági gyakorlat, ennek következtében a felperesi kérelem benyújtásakor hatályos magyar jog és gyakorlat alapján a felek közötti jogvita nem dönthető el a közösségi jog, a HÉA-irányelv alapelvei és hivatkozott cikkelyei, valamint a nemzeti bíróság által alkalmazott jog egybevetése nélkül, annak vizsgálata nélkül, hogy a magyar jog és az arra épülő adóhatósági gyakorlat biztosítja-e az uniós jogból fakadó HÉA-semlegességéből, jogbiztonságból, tényleges érvényesülésből, az arányosságból fakadó követelményeket.

[16] Jelen per tárgya és alapkérdése az, hogy megfelel-e közösségi jognak az a magyar szabályozás, amely a behajthatatlan követelés átruházása esetén sem a termékértékesítés, szolgáltatás eredeti teljesítőjének (felperes ügyfeleinek), sem a követelés új jogosultjának (felperesi biztosítónak vagy más engedményesnek) nem teszi lehetővé a behajthatatlan követelésre eső áfa visszatérítését. Az adóhatóság álláspontja szerint felperes azért nem jogosult a behajthatatlan követelésre eső áfa visszatérítésére, mert nem őt illette meg a levonási jog, az adókötelezettség ehhez tartozóan nem terhelte. A felperesi álláspont az, hogy miután nem felperes teljesítette a követelések alapjául szolgáló ügyletet, az erre jutó áfát sem felperes fizette be, így nem lehet jogosult az áfa visszatérítésére.

[17] A perbeli tényállás mellett az állapítható meg, hogy az adót a felperes ügyfele, a biztosított megfizette, az értékesítést terhelő adót ugyanis az eredeti értékesítő, azaz felperesi ügyfél, a biztosított hiánytalanul megfizette a költségvetésbe. Amikor a felperes és az ügyfelek közötti biztosítási szerződésben meghatározott időtartam eltelt és az adós nem fizetett a

biztosítottnak, felperes kártalanítást fizetett részére a biztosítási szerződés alapján. A kártalanítás-fizetési kötelezettségével egyidejűleg a kártalanításként fizetett összeg erejéig a követelés arányos része és az érvényesítésével kapcsolatos valamennyi jog felperesre átszállt. A biztosított nem kérhette vissza az áfát 90 %-os átruházott mértékben, mert ezt az Art. 196. § (3) és (4) bekezdése kifejezetten kizárta, ugyanis a követelés 90 %-át térítette meg felperes, abban az esetben a követelés és benne az áfa 90 %-a szállt rá át, a biztosítottnál csak 10 százaléknyi követelés érvényesítésével összefüggő jog és így 10 százaléknyi áfa érvényesítési lehetőség maradt. Az átruházáskor a követelés még nem volt véglegesen behajthatatlannak tekinthető. A követelés véglegesen behajthatatlanná csak azt követően vált, amikor már felperes rendelkezett a követelés felett.

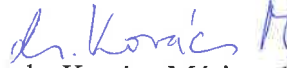
- [18] Jelen per tárgya az EUB által előzetes döntéshozatali eljárás keretében adandó jogértelmezés hiányában nem dönthető el, tekintettel arra, hogy a vitatott alperesi jogi aktus uniós jog előírásával való összeegyeztethetősége előkérdésnek minősül. Az adóhatóság érvelése összeegyeztethető-e az uniós szabályozással, hogy az Air. szerinti jogutódlás csak polgári jogutódlást jelent és olyan jogutódlás, amely alapján az áfa visszatérítésére vonatkozó jog felperest nem illetheti meg. Ez az adósemlegesség elvének sérelmét jelenti-e.
- [19] Korábban kérdéses volt, hogy köteles-e a tagállam megengedni az áfaalap csökkentését akkor, ha a teljesítés vitathatatlanul megtörtént, de a vevő nem fizette ki a vételárat, és azt tőle már nem is lehet behajtani. A bizonytalanságot a Héa-irányelv 90. cikk (2) bekezdése okozta, azonban a Porr-végzésben az EUB a vitát véglegesen lezárta. Az EUB ugyanakkor csak az időleges nemfizetés esetére értelmezte a jogkérdést. 2020. január elsejéig tehát felperesi adóvisszatérítési kérelem benyújtásának időpontjában is alperes által is elismerten az Áfa törvény ellentétes volt a közösségi joggal, mert azt a Héa-irányelv 90. cikkével ellentétesen nem tette lehetővé az adó alapjának utólagos csökkentését akkor, ha az ügylete teljesítése ellenére a vevő ténylegesen nem fizette meg a vételárat. Az adóvisszatérítési felperesi kérelem az Art. 196. §-ára alapítódott. A Porr-végzésben kifejtettek szerint felperesnek az adóvisszatérítési kérelem benyújtására a Porr-végzés közzétételétől, azaz 2019. október 24.-től számított 180 napon belül volt módja, amely határidőt megtartotta.
- [20] A perbíróság abban a kérdésben vár útmutatást az Európai Bíróságtól, hogy a perbeli időszakra vonatkozó magyar jog és az arra épülő adóhatósági gyakorlat összeegyeztethető-e a vonatkozó közösségi joggyakorlattal az arányosság, az adósemlegesség és a tényleges érvényesülés alapelveivel, mely szerint felperes, mint biztosító, a vele szerződéses kapcsolatban álló biztosított helyébe lép be a biztosított részére kifizetett biztosítási összeg erejéig, mint adóalaphoz tartozóan a véglegesen behajthatatlanná váló követelésrésze vonatkozóan héa-visszatérítési igénnyel nem léphet fel. Ezen igény érvényesítés esetén pedig a behajthatatlan követelés adóalapcsökkentést nem eredményezhet és azután kamat sem illetheti meg a felperesi biztosítót.
- [21] A Kp. 34. § a) pontja szerint a bíróság hivatalból vagy kérelemre, a polgári perrendtartás szabályainak alkalmazásával kezdeményezheti az Európai Unió Bírósága előzetes döntéshozatali eljárását.
- [22] A Kp. 32. § alapján alkalmazandó a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény 130. § (1) A bíróság az Európai Unió Bírósága előzetes döntéshozatali eljárását az Európai Unió alapját képező szerződésekben foglalt szabályok szerint hivatalból vagy kérelemre

kezdeményezheti. A (2) bekezdés szerint az Európai Unió Bírósága előzetes döntéshozatali eljárásának kezdeményezéséről a bíróság végzéssel határoz, a bíróság e végzését maga is megváltoztathatja. A bíróság a végzésben meghatározza azt a kérdést, amely az Európai Unió Bírósága előzetes döntését igényli, valamint - a feltett kérdés megválaszolásához szükséges mértékben - ismerteti a tényállást, az érintett magyar jogszabályokat, a vonatkozó uniós jogi rendelkezéseket, valamint azokat a körülményeket és indokokat, amelyek az előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezését megalapozzák. A bíróság végzését az Európai Unió Bírósága részére történő kézbesítéssel egyidejűleg tájékoztatásul megküldi az igazságügyért felelős miniszter részére is.

[23] Mindezek alapján a bíróság az Európai Unió Bíróságának megkereséséről döntött és a peres eljárást az Európai Unió Bírósága előzetes döntéshozatali eljárásnak befejezéséig felfüggesztette.

[24] A végzéssel szemben fellebbezésnek helye nincs.

Budapest, 2021. június 29.

dr. Kovács Mária s.-k.
bíró

